

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 14. juni 2011
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Louise Hauberg Wilhelmsen
Sagsnr.: 2010-730-1109
Dok.: LW140718
+ bilag

1. Vedlagt fremsendes til Retsudvalgets orientering Rigsadvokatens udtalelse fra april 2011 om straffniveaue i sager vedrørende khat og Rigspolitiets udtalelse fra juli 2010 samt supplerende udtalelse fra maj 2011 om den politimæssige indsats i relation til khat, herunder i forhold til indsmugling af khat.

I april 2010 fremsatte Dansk Folkeparti et beslutningsforslag (B 210) om at skærpe straffen for indsmugling af khat, så den kommer på niveau med straffen for tilsvarende lovbrud i Sverige.

Justitsministeren oplyste under 1. behandlingen af beslutningsforslaget, at Justitsministeriet inden fremsættelsen af beslutningsforslaget havde anmodet Rigspolitiet og Rigsadvokaten om at iværksætte en undersøgelse, som skulle belyse, om der er grundlag for at skærpe straffen for indførsel, salg og besiddelse af khat. Ministeren anførte samtidig, at straffen for indsmugling af khat ikke bør vurderes isoleret, men bør ses i lyset af det generelle straffniveau på narkotikaområdet, ligesom det bør sikres, at der er proportionalitet mellem straffen og det narkotiske stofs potentielle farlighed.

Justitsministeren anførte på den baggrund, at en stillingtagen til spørgsmålet om skærpelse af straffen for indsmugling af khat burde afvente resultaterne af Rigsadvokatens og Rigspolitiets undersøgelse.

2. På baggrund af Justitsministeriets anmodning har Rigsadvokaten i april 2011 afgivet en udtalelse om straffniveaue i sager vedrørende khat. Rigsadvokaten har til brug for sine overvejelser gennemgået narkotikalogivningen, herunder relevante ændringer af lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191. Rigsadvokaten har endvidere undersøgt straf-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

niveauet ved en række overtrædelser af narkotikalovgivningen fordelt på forskellige stoftyper og mængder, ligesom Rigsadvokaten har gennemgået trykt landsretspraksis siden 1993 i sager vedrørende khat. Rigsadvokaten har desuden indhentet oplysninger om retstilstanden i Sverige og Norge.

Rigsadvokaten finder ikke, at der er anledning til lovgivningsmæssige initiativer vedrørende straffniveauet i sager om khat.

Rigsadvokaten henviser i den forbindelse til, at straffniveauet ved overtrædelser vedrørende khat ikke adskiller sig væsentligt fra straffniveauet i sager vedrørende et kvantum amfetamin, der svarer til indholdet af euforiserende stof i den pågældende mængde khat, og at det lidt lavere straffniveau i sager vedrørende khat synes at være begrundet i stoffets særlige karakter, herunder den begrænsede euforiserende virkning, anvendelsesmetodens selvbegrænsende virkning (tygning), den ringe spredningsrisiko og det hurtige tab af euforiserende virkning.

Rigsadvokaten oplyser endvidere, at straffniveauet i sager vedrørende overtrædelser af narkotikalovgivningen i Danmark afspejler farligheden/skadeligheden af de forskellige stoftyper, således at der fastsættes strengere straffe ved overtrædelser vedrørende særligt farlige eller skadelige stoffer, herunder f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy, end ved overtrædelser vedrørende mindre farlige eller skadelige stoffer, som f.eks. hash.

Straffastsættelsen i sager vedrørende khat afspejler således, at khat på grund af stoffets ovennævnte særlige karakter hidtil er blevet anset for et mindre farligt eller skadeligt stof end f.eks. heroin og amfetamin, og der foreligger Rigsadvokaten bekendt ikke nye oplysninger vedrørende khats farlighed og skadevirkninger (f.eks. i forhold til amfetamin), som kunne give grundlag for en ændret strafferetlig vurdering af sager vedrørende khat.

Rigsadvokaten bemærker desuden, at det er Rigsadvokatens opfattelse, at det forhold, at overtrædelser vedrørende khat straffes markant hårdere i Sverige end i Danmark, ikke i sig selv kan begrunde en skærpelse af straffniveauet i Danmark i sager vedrørende khat, idet overtrædelser af narkotikalovgivningen i Sverige generelt straffes væsentligt hårdere end i Danmark (og i Norge).

Rigsadvokaten finder ikke desto mindre, at der kan være grund til at være særlig opmærksom på sager vedrørende større mængder khat, når det gælder afgrænsningen mellem lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191. Rigsadvokaten henviser i den forbindelse til, at indsmugling af 720 kilo khat i en konkret sag ikke blev henført under straffelovens § 191, selvom et kvantum amfetamin, der svarer til indholdet af euforiserende stof i 720 kilo khat, som det klare udgangspunkt ville blive henført under straffelovens § 191.

Rigsadvokaten vil derfor fastsætte nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sager vedrørende større mængder khat med henblik på at sikre, at der rejses tiltale efter straffelovens § 191 i disse sager. I den forbindelse vil Rigsadvokaten understrege vigtigheden af at anke relevante domme med påstand om skærpelse af straffen, herunder anvendelse af straffelovens § 191.

Endvidere vil Rigsadvokaten – på baggrund af Sundhedsstyrelsens tilkendegivelser – revidere retningslinjerne om sanktionspåstande i narkotikasager mv., således at grænsen for, hvornår det må antages, at der er tale om besiddelse af khat til eget forbrug, nedsættes fra 9.999 gram til 2.999 gram. Dette vil indebære, at der ved besiddelse af mængder på tre kilo khat og derover fremover som udgangspunkt vil blive nedlagt påstand om frihedsstraf.

Rigsadvokaten vil desuden anmode om i en periode at modtage kopi af endelige domme vedrørende khat med henblik på at kunne følge den fremtidige straffastsættelse i disse sager, ligesom Rigsadvokaten vil tage behandlingen af sager om khat op i anklagemyndighedens fagudvalg om organiseret kriminalitet, hvor bl.a. alle politikredse er repræsenteret.

3. Rigspolitiet har i juli 2010 afgivet en udtalelse vedrørende den politimæssige indsats i relation til khat, herunder i forhold til indsmugling af khat.

Det fremgår af udtalelsen, at den politimæssige indsats mod organiseret kriminalitet, herunder organiseret narkotikakriminalitet, ifølge den nationale strategiplan for politiets operative indsats i 2010 var et fokusområde for dansk politi i 2010.

Rigspolitiet har til brug for besvarelsen af Justitsministeriets anmodning indhentet bidrag fra politikredsene. Fem politikredse har – ud over den

generelle prioriterede indsats på området – fundet grundlag for at iværksætte særlige indsatser mod netop khat. Bl.a. har Østjyllands Politi allerede i 2008 iværksat en styrket indsats mod khat med henblik på at imødegå problemer omkring khatmisbrug og den åbenlyse handel med khat i det vestlige Århus.

Rigspolitiet anfører, at problemerne i relation til khat i de enkelte politikredse varierer. Politikredsene har imidlertid alle – i overensstemmelse med den ovenfor nævnte nationale strategiplan – prioriteret indsatsen mod organiseret narkotikakriminalitet højt. I de politikredse, hvor der er konstateret særlige problemer i relation til khat, er der iværksat yderligere tiltag på området.

Det fremgår endelig af udtalelsen, at Rigspolitiet med henblik på at kunne følge situationen i relation til khat vil anmode alle landets politikredse om, at alle beslaglæggelser af khat fremover løbende indberettes til Rigspolitiet.

Rigspolitiet har i maj 2011 afgivet en supplerende udtalelse, hvor Rigspolitiet på baggrund af de foretagne indberetninger oplyser, at der blev beslaglagt i alt 1,86 tons khat i perioden fra den 1. august 2010 til den 31. december 2010 og 2,13 tons khat i perioden fra den 1. januar 2011 til den 24. maj 2011.

Rigspolitiet oplyser endvidere, at Rigspolitiet fortsat monitorer området og bistår de enkelte politikredse, som lokalt dimensionerer indsatsen på narkotikaområdet og iværksætter tiltag afstemt efter de lokale forhold og kriminalitetsbillede.

4. I maj 2011 indgik regeringen, Dansk Folkeparti og Pia Christmas-Møller en aftale om en styrket indsats mod kriminelle bander og organiseret indbrudskriminalitet samt styrket indsats for at beskytte ofre mv.

Som det fremgår af aftalen, har regeringen, Dansk Folkeparti og Pia Christmas-Møller med tilfredshed noteret sig, at Rigsadvokaten nu vil sørge for, at der i de mere alvorlige sager om indsmugling mv. af khat bliver nedlagt påstand om straf efter de ”hårde” narkobestemmelser i straffeloven, så der kan idømmes længere straffe i disse sager.

Justitsministeriet kan også i øvrigt tilslutte sig de retningslinjer, som Rigsadvokaten påtænker at udstede vedrørende anklagemyndighedens

behandling af sager om khat. Justitsministeriet er endvidere enig med Rigsadvokaten i, at der ikke på nuværende tidspunkt er grundlag for lovgivningsmæssige initiativer vedrørende straffniveauet i sager om khat.

Justitsministeriet har desuden med tilfredshed noteret sig, at Rigspolitiet fortsat monitorer området, og at Rigsadvokaten vil følge den fremtidige straffastsættelse i sager om khat og tage behandlingen af sager om khat op i anklagemyndighedens fagudvalg om organiseret kriminalitet.

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard